

El projecte Espai Màrius Torres: una proposta virtual per a la difusió i l'estudi de la literatura de Ponent

Josep Camps Arbós

Joan R. Veny-Mesquida

Universitat Oberta de Catalunya–Universitat de Lleida; Càtedra Màrius Torres.

RESUM

Aquest treball explica l'origen, els objectius i les línies de treball de l'Espai Màrius Torres, una plataforma virtual per a la recuperació, la preservació, la difusió i l'estudi de l'obra de Màrius Torres i de la tradició literària i cultural de Ponent. Es tracta d'un projecte ideat i dissenyat per Joan Ramon Veny i dirigit per Josep Camps i Joan Ramon Veny, que es realitza dins el marc de la Càtedra Màrius Torres. Bàsicament, el projecte vol constituir-se com a portal de referència de la tradició literària de Ponent quant a informació, reivindicació i promoció del seu estudi.

PARAULES

CLAU

Literatura, patrimoni, Ponent.

ABSTRACT

This essay explains the origin, objectives and guidelines of the Espai Màrius Torres, a virtual platform for recovery, preservation, spreading and study of Marius Torres' literary work and the literary tradition and culture of Ponent. This project is conceived and designed by Joan Ramon Veny and directed by Josep Camps and Joan Ramon Veny. It's developed within the framework of the Càtedra Màrius Torres. Basically, the project aims to establish itself as a reference portal of the literary tradition of Ponent, not only because of the information it has, but also because of the vindication and promotion of its study.

KEYWORDS

Literature, heritage, Ponent.

PRESENTACIÓ

L'Espai Màrius Torres (EMT) és una plataforma virtual per a la recuperació, la preservació, la difusió i l'estudi de l'obra de Màrius Torres (MT) i de la tradició literària i cultural de Ponent. Es tracta d'un projecte realitzat dins el marc de la Càtedra Màrius Torres (CMT) de la Universitat de Lleida que té els objectius següents:

1. Constituir-se com a portal de referència quant a la recuperació, la preservació, la difusió i l'estudi de l'obra i la figura de Màrius Torres i de la tradició literària de Ponent.
2. Impulsar els estudis sobre Màrius Torres i sobre la literatura ponentina, amb especial atenció a la contemporània.
3. Reivindicar la figura i l'obra de Màrius Torres i dels grans escriptors de Ponent i reclamar-ne el lloc que els correspon dins el cànon literari català.

PROJECTES

Sobre aquests tres pilars de *visualització, promoció i reivindicació* del patrimoni literari de Ponent, la Càtedra Màrius Torres es proposa canalitzar i desenvolupar, a través de l'Espai Màrius Torres, els projectes següents:

1. Elaboració d'un portal de difusió de la literatura de Ponent, amb especial atenció a Màrius Torres, que reuneixi la informació sobre els autors ponentins i sobre les entitats i plataformes culturals de Ponent. Es tracta d'un web en permanent construcció, per tal com els seus continguts no constitueixen una llista tancada:

<http://www.catedramariustorres.udl.cat/espaimt/>
(consulta: 14 de febrer 2014).

2. Organització de trobades científiques (seminaris, simposis, etc.) sobre MT, sobre la tradició literària i cultural de Ponent i sobre la literatura catalana contemporània. Fins al moment, la CMT ha organitzat un simposi internacional dedicat a MT (http://www.catedramariustorres.udl.cat/recerca/reunions.php#1simposi_MT) (consulta: 14 de febrer de 2014), diverses conferències (sobre Agelet i Garriga, a cura d'Enric Falguera; sobre Joan Baptista Xuriguera, a cura de Josep Camps; sobre Josep Vallverdú, a cura de Maria Pujol Valls, etc.) i una Jornada Sales-Torres sobre la relació de MT amb qui fou el seu primer editor, acompanyada d'una exposició.

3. Inventari i compilació del patrimoni literari (autògrafs, primeres edicions, etc.) de Màrius Torres i dels autors ponentins per digitalitzar-lo, difondre'l en web i promoure'n l'estudi. En aquest sentit, una de les primeres tasques realitzades va ser la digitalització dels materials autògrafs, impresos i sonors del llegat Màrius Torres, del qual parlarem més endavant. Però també cal destacar la digitalització de les primeres edicions d'autors ponentins com Jaume Agelet i Garriga o Mossèn Antoni Navarro, a més de la d'exemplars amb anotacions autògrafes del mateix Agelet i de Joan Baptista Xuriguera.

La recuperació patrimonial no se cenyeix sols a l'obra literària dels escriptors sinó també a les publicacions periòdiques, especialment les de caire artístic i literari (com ara la revista *Art*) o cultural (com *Lleida* o *Vida Lleidatana*) o les que han dedicat atenció especial a la cultura (com el *Butlletí del Centre Excursionista de Lleida*). A més, la preservació tampoc no es limita als escriptors traspassats, sinó també als vius. L'exemple més clar el constitueix el projecte *De veu en veu*, en el si del qual s'han enregistrat escriptors d'arreu del territori llegint fragments de les seves obres, sempre amb alguns d'inèdits i una poètica, entre els quals hi ha els ponentins Pep Coll, Rosa Fabregat, Xavier Macià, Jordi Pàmias, Núria Perpinyà, Jaume Pont, Jordi Prenafeta, J. M. Sala-Valldaura, Josep Vallverdú i Vidal Vidal.

4. Foment de l'edició de facsímils de manuscrits i de publicacions de difícil accés, com també l'edició d'inèdits de Màrius Torres i dels grans autors de Ponent. Així, per exemple, en la modalitat de facsímils, la CMT ha donat a conèixer el primer número de la revista *Art*, pràcticament desconegut, i que en el seu moment (1932) va constituir una assaig del

que després havia de ser la publicació definitiva de la revista (1932–1936). I, també, dins el context del I Simposi Màrius Torres, es van editar, aplegats en una austera però elegant carpeta, els facsímils dels tres primers reculls que, manuscrits i mecanoscrits, va fer el mateix Torres de la seva obra poètica: *Primers poemes* (1927–1929) (1929), *Música de cambra i altres poemes* (1934) i *Per a Mercè Figueres. Tria de poesies de Màrius Torres* (1936). Quant a l'edició d'inèdits, la CMT va col·laborar en l'edició del que devia ser la darrera obra que romanien encara inèdita de Màrius Torres, una peça teatral intitulada *Una fantasma com n'hi ha poques*.

5. Promoció de l'edició crítica i de l'obra completa, de traduccions i d'antologies, de l'obra de Màrius Torres i dels autors de Ponent. La CMT ha constituït un equip per editar l'obra completa de MT, no tan sols de les poesies sinó de tota l'obra literària i assagística (narracions, dietaris, articles, teatre, etc.) i de la correspondència. I està treballant en l'edició de l'epistolari de Guillem Viladot (coordinat per Josep Miquel Garcia i Joan R. Veny-Mesquida) i en la primera antologia monogràfica de l'obra de Miquel Lladó (a cura d'Eduard Batlle). En l'àmbit de la difusió a l'exterior, la CMT va promoure i tenir cura d'una antologia bilingüe català-italià de la poesia de MT amb el títol *Una debole allegria*, publicada per la prestigiosa casa Pironti, de Nàpols, antologia que es va presentar a Verona (al *X Convegno dell'Associazione Italiana di Studi Catalani*, el 23 de febrer de 2012), a Messina (Sicília, el 27 de març de 2012) i a Nàpols (al congrés *Trasmissioni e traduzioni tra Paesi di lingua catalana e Italia*, el 6 de desembre de 2012).

6. Elaboració d'unes rutes literàries de Ponent en web i la seva organització material. De moment, s'han elaborat dues rutes: la de Lleida, encara en construcció, i la de Màrius Torres també per la ciutat de Lleida, però la idea és anar-ne afegint per comarques i per autors.

Romanen encara per encetar dos projectes que no depenen exclusivament de la CMT:

7. Creació d'un Centre de documentació i estudi del patrimoni literari de Ponent.

8. Establiment d'un recorregut senyalètic per la ciutat de Lleida i per la resta d'espais literaris del territori de Ponent.

MATERIALITZACIÓ DELS OBJECTIUS

Quan parlem de *recuperació, preservació, difusió i estudi* ens referim a quatre processos diferents que potser valdrà la pena de definir, ni que sigui sumàriament.

El procés de recuperació implica la recerca de materials dels autors a biblioteques i arxius, tant públics com privats. La CMT ha dut a terme aquesta operació amb diversos autors, com Carles Riba o Salvador Espriu, i, en el cas d'escriptors de Ponent, amb Agelet i Garriga, de qui es van digitalitzar diversos volums de poesia amb anotacions autògrafes conservats al seu arxiu particular, i, sobretot, amb Màrius Torres. En aquest cas, els materials reunits al web de la

CMT procedeixen de llocs prou distants: en primer lloc, del llegat del poeta que el seu germà, Víctor Torres, havia anat recollint de la família i dels amics més propers i que va cedir a la Biblioteca de Lletres de la Universitat de Lleida, format bàsicament per cartes i manuscrits literaris de poemes, narracions, anotacions, etc; segonament, pel llegat de manuscrits de poemes que la directora del Sanatori de Puig d'Olena, Maria Planes, va cedir a la Biblioteca de Catalunya; també, del fons Joan Sales de l'arxiu de Club Editor; del llegat cedit pel doctor Josep Saló —el metge del sanatori que va tenir cura del poeta— a la Biblioteca del Monestir de Montserrat; i, finalment, de diversos arxius particulars, com el del mateix doctor Saló (PRATS 2002). Una cosa similar es va haver de fer per obtenir la col·lecció completa de la revista *Lleida*: per aconseguir un número de tots els exemplars de la revista va caldre anar al Fons Romà Sol-Carme Torres de la Universitat de Lleida, al fons de la Biblioteca de Catalunya, a l'Arxiu Històric de la Paeria i a dues biblioteques particulars.

Un cop localitzats els materials, cal procedir a digitalitzar-los, que és com se sol anomenar el pas del document analògic al digital i que compta ja amb unes directrius ben marcades (CBUC 2010). La CMT

“El resultat de la digitalització és un arxiu que guarda les característiques del document analògic tal com s'hi presenten

tracta amb tres grans tipus de documents: escrits o gràfics, sonors i audiovisuals, els quals, al seu temps, poden presentar-se en suports i característiques prou diversos que cal analitzar en cada cas perquè demanen tècniques de digitalització diferents. Per exemple: per digitalitzar un manuscrit conservat en fulls solts és indicat un escàner pla, però si el document és un llibre enquadernat caldrà algun tipus d'escàner que no forci el lloc del volum; si els fulls transparenten,

caldrà disposar una cartolina rere cada full escanejat, etc. El resultat de la digitalització és un arxiu que guarda les característiques del document analògic tal com s'hi presenten. Cal tenir present que l'objectiu de la digitalització és el de preservar el document, l'exemplar analògic concret sotmès al procés, no pas una reconstrucció ideal del mateix. Per això els arxius generats en primera instància són els de *preservació*, que es guarden sense cap mena d'intervenció tècnica. Per a aquests primers arxius, els estàndards de digitalització aconsellen el format TIFF (Tagged Image File Format), sense compressió, és a dir sense pèrdua d'informació, amb una resolució de 300 punts per

polzada i una profunditat de color de 24 bits (Adobe TIFF Resources Web: <http://partners.adobe.com/public/developer/tiff/index.html>, consulta: 14 de febrer de 2014). Per als documents sonors, la CMT utilitza el format WAV (waveform audio format), sense compressió, estèreo, amb una freqüència de mostreig de 44,1 KHz i 16 bits; i el format VOB (Versioned Object Base) per als documents audiovisuals, el vídeo dels quals sol seguir l'estàndard MPEG-2.

Aquests arxius són sotmesos, quan cal, a un procés de millora que consisteix a retallar les parts sobreres (marges a sang, en el cas d'arxius d'imatge, i principis i finals, en el cas d'arxius de so o de vídeo) i a *netejar*, en la mesura del possible, els arxius. En el cas d'arxius d'imatge, la neteja pot consistir en la millora dels contrastos, el retoc del color, etc.; mentre que als arxius de so s'apliquen processos de compressió de so i de reducció de soroll i *hiss*, de *clicks* i *pops*, etc. Els arxius resultants, que serien els que es farien servir per a futures edicions facsimils en paper o en CD i DVD, es guarden en format TIFF, WAV i AVI, respectivament, sense compressió.

Aquests arxius són els originals a partir dels quals es generen les respectives conversions per a la *difusió* en web: JPG (a 150 dpi, color real) per als documents en paper, MP3 (32 kbps, 44,1 KHz, Mono 22:1:1) per als documents sonors i DivX per als documents audiovisuals. En disposar els arxius al públic, el que es persegueix és, a més de la difusió del coneixement d'aquests materials del patrimoni literari català, la promoció del seu estudi. De fet, a banda de la recerca pròpia dels membres de la CMT, el material s'utilitza com a eina didàctica en la docència, a partir de la qual es proposen treballs acadèmics d'indole diversa.

ÀMBITS DEL WEB

L'EMT disposa actualment dels quatre àmbits següents: 1) La literatura a Ponent, 2) Màrius Torres, 3) Directori Literari de Ponent i 4) Espais Literaris de Ponent.

La literatura a Ponent

El primer apartat és una introducció descriptiva i històrica a la literatura de Ponent a càrrec d'Enric Falguera, presentada en quatre períodes: segle XIX («Els primers intents de cohesió. Renaixença i Modernisme»), primer terç del segle XX («La plenitud del nou-cents»), el temps de la dictadura («Els anys grisos del franquisme») i el darrer quart del XX («La recuperació de la normalitat»). Amb voluntat de síntesi, però també d'exhaustivitat, aquest text (que l'usuari

pot descarregar-se en format PDF) és una bona eina perquè el lector interessat pugui situar els autors i els moviments, com també les plataformes de difusió més importants (publicacions periòdiques, col·leccions, etc.), amb enllaços als webs més importants sobre els escriptors i els fets literaris esmentats. També acull una molt sumària i indicativa bibliografia que conté les visions de conjunt i reculls d'articles més significatius i les monografies més importants sobre les primeres plomes ponentines.

Màrius Torres

● L'home ● L'obra ● Els textos ● Un paisatge ● Bibliografia i enllaços

En aquesta pàgina s'inventaria el patrimoni literari conegut (edicions i autògrafs) de Màrius Torres. Els enllaços permeten de consultar-ne aquella part que està ja disponible en el Corpus Literari Digital. A més, s'ofereix un repertori d'altres edicions de l'obra de l'escriptor, com també d'antologies i traduccions de la seva obra.

Fig. 1: Pàgina de Màrius Torres.

Màrius Torres

El segon àmbit de l'EMT el constitueix una sèrie de pàgines dedicades al poeta insígnia de Lleida, a càrrec dels especialistes Salvador Escudé i Margarida Prats, una part de les quals està encara en procés d'elaboració. Cadascuna d'aquestes pàgines desenvolupa (o desenvoluparà) una part del menú amb què es vol donar una imatge global i detallada de la persona i de l'obra de l'escriptor (fig. 1). Als dos primers apartats, «L'home» i «L'obra» (que estan en procés d'elaboració), es farà una presentació de la trajectòria vital del poeta i una explanació de la seva trajectòria literària, respectivament. *Els textos*, en canvi, aplega els enllaços als materials de l'autor continguts al Corpus Literari Digital (ens hi detindrem una mica en el paràgraf següent), mentre que l'apartat «Un paisatge» enllaça amb la informació de l'àmbit *Espais Literaris de Ponent*, que explicarem més endavant. Finalment, «Bibliografia i enllaços» presenta, d'una banda, les referències bibliogràfiques, però no en forma d'inventari ordenat alfabèticament per l'autor de l'estudi sinó classificades en diversos grups (visions generals, estudis sobre l'obra, sobre el llegat i sobre aspectes puntuals i diversos) i subgrups, per tal de facilitar-ne la consulta; i, de l'altra, enllaços als webs més importants on es pot trobar informació sobre el poeta.

Ara com ara, val la pena de remarcar l'apartat «Els textos», perquè, a banda de recollir els materials disponibles al Corpus (a saber: autògrafs manuscrits i mecanoscrits del llegat dispers i obra impresa), inventaria també tant les edicions diguem-ne *no patrimonials* del poeta (aquelles publicades a partir dels anys 80 i 90 fora ja de l'àmbit de l'herència de l'edició de Coyoacán, la primera realitzada, el 1947) com també les traduccions a altres llengües, el llistat de les quals s'actualitza automàticament a partir de la informació publicada al web Torsimany, un projecte de la mateixa CMT dedicat a les traduccions de la literatura catalana a altres llengües. Finalment, amb voluntat d'oferir algunes mostres de la poesia de l'autor, l'apartat inclou un epígraf de «Textos a la xarxa» amb una llista de textos, amb els respectius enllaços, que es poden llegir transcrits en diferents webs.

Cada pàgina conté un davantal introductor i va acompanyat amb il·lustracions als conceptes desenvolupats al text, enllaços a webs que poden servir per ampliar-ne informació i les referències bibliogràfiques que s'han fet servir abreujadament al llarg del text. Aquesta estructuració del web *Màrius Torres* dona la pauta per a les entrades d'escriptors del Directori Literari de Ponent.

Directori Literari de Ponent

Aquest àmbit és un catàleg exhaustiu, de caràcter enciclopèdic, amb accés a pàgines explicatives, del mateix EMT o externes, dels fets literaris (autors, obres, etc.) de Ponent.

Macroestructura. Actualment, el DLP conté 655 entrades, però la llista de lemes, aprofitant un dels avantatges de la virtualitat, està permanentment oberta a noves incorporacions. L'inventari s'ha format a partir del buidatge de noms provinents de l'àmbit del llibre (col·leccions, editorials, impremtes, llibreries, obres emblemàtiques d'autor, antologies de referència i obres crítiques i historiogràfiques rellevants) i de les publicacions periòdiques (d'informació local i general, culturals, artístiques, literàries i humorístiques) com també del sector de les entitats culturals (galeries d'art i museus, grups i associacions culturals, institucions i centres culturals, premis literaris, etc.) relacionats d'una manera o altra amb les terres de Ponent. A tota aquesta informació s'hi pot accedir a través d'un índex alfabètic de lemes o d'un índex analític de temes.

L'objectiu és que l'enllaç de cada entrada vagi a parar a una pàgina interna del DLP, és a dir que els articles hi hagin estat redactats expressament, però, de moment, disposem d'una quarantena d'entrades escrites per al DLP; de la resta, la majoria remetent a webs externs, sobretot a altres enciclopèdies (Viquipèdia, Enciclopèdia.cat, Gran Enciclopedia Aragonesa, etc.) però també a webs monogràfics d'autors o entitats, institucionals (Associació d'Escriptors en Llengua Catalana, Lletre de la UOC, etc.) o no; i una altra part, encara, no disposen de cap enllaç perquè es tracta, en general, d'entrades de poca rellevància que no han rebut cap mena d'atenció a la xarxa —o no l'hem sabuda trobar.

Fig. 2: Itinerari Màrius Torres.

Microestructura. Quant al contingut de cada entrada, a causa de la diferent procedència acadèmica dels col·laboradors i la diversa índole de les entrades, la redacció dels articles reflecteix aquesta realitat proteica i segueixen, doncs, diferents paradigmes. Així, el ventall de possibilitats va des dels que s'acosten a l'entrada de redactor d'enciclopèdia (*Arnau Albertí*) fins als que són producte d'una recerca inèdita: en són bons exemples el *Joan Barceló* i la *Vida Lleidatana* d'Andratx Badia, el *Miquel Lladó* d'Eduard Batlle, el *Josep Vallverdú* de Maria Pujol Valls, els germans *J. B. i R. Xuriguera* de Josep Camps o les diferents entrades de Montserrat Vilà Bayerri, tant d'autors (*Bonaventura Pelegrí Torné* i *Felip Solé i Olivé*) com d'obres (*L'aportació de l'Occident català a l'obra de la Renaixença*, *Escriptors contemporanis de Ponent*, *Lleida en la Renaixença literària de Catalunya*, *Lleida, vuit poetes*, *La Renaixença a Lleida*. *Lluís Roca i Florejachs*. *Josep Pleyan de Porta*, *Tres poetes simbolistes*. *Josep Estadella*, *Jaume Agelet*, *Màrius Torres*) i col·leccions (*Biblioteca Lleidatana*). Entre els dos extrems, hi ha articles a mig camí entre l'aprofitament de la bibliografia existent i l'aportació pròpia (com el d'*Art*, de Joan R. Veny-Mesquida), altres que tendeixen al to assagístic (com ara el que Víctor Verdú dedica a *Cansons perdudes* de Mossèn Navarro), altres que són lectures interpretatives d'estil més acadèmic (les dedicades a les obres de Manuel de Pedrolo i Jesús Moncada, per exemple, signades per alumnes del Grau d'Estudis Catalans i Occitans de la Universitat de Lleida).

D'altra banda, la informació relativa a cada entrada segueix una estructura i un disseny uniforme. Les entrades d'autor, per exemple, segueixen l'estructura explicada en l'apartat *Màrius Torres*: vida, obra, textos, paisatge i bibliografia-enllaços, tot i que, en funció dels

“Les entrades dedicades a publicacions periòdiques i obres, solen disposar la informació en quatre epígrafs

autors, hi pot haver variacions. Les entrades dedicades a publicacions periòdiques i obres, solen disposar la informació en quatre epígrafs, corresponents a la descripció, la història, el ressò i la bibliografia. I, quan ha estat possible, s'han inclòs les opinions dels protagonistes a través de la transcripció d'una entrevista, com és el cas de Jaume Pont a l'entrada *Quaderns de Ponent* o de Josep Borrell, en les entrades corresponents als seus llibres de caire historiogràfic.

La tipologia dels col·laboradors, com es pot induir del que s'ha dit fins aquí, és també molt diversa, ja que va des de l'especialista en un tema (les entrades sobre Barceló, Vallverdú o Xuriguera són fruit de treballs acadèmics d'investigació d'Andratx Badia, Maria Pujol i Josep Camps, respectivament), fins a l'interessat per temes literaris, sobretot professors d'ensenyament secundari i docents i discent de l'universitari.

Espais Literaris de Ponent

El darrer àmbit del web vol aglutinar una sèrie de propostes de rutes literàries pel territori ponentí, classificades per autors i per comarques. Com diu el text de la capçalera de la pàgina «Un paisatge» del web dedicat a Màrius Torres, redactat per Salvador Escudé i Margarida Prats,

«les rutes literàries poden ser un important recurs divulgatiu per ajudar que la vida i l'obra d'un escriptor penetrin en un ampli i divers teixit social, cultural i escolar o acadèmic. L'objectiu és vertebrar-hi una tria de textos que no es basa en criteris estètics, historicistes o escolars sinó d'interrelació al voltant del centre d'interès de l'espai visitat. Els textos, llegits en uns indrets on ressonen palpitations de l'autor, poden generar noves mirades i “enllaços emocionals” —vivències personals i, sovint, compartides—, poden estimular la participació i les interpel·lacions i poden afavorir un diàleg molt més complet amb l'escriptor i amb el seu context ciutadà o paisatgístic. En una ruta virtual es perden algunes d'aquestes virtuts, però se'n guanyen d'altres, sobretot, la navegació per un mar hipertextual d'enllaços que dona accés a textos i dades altrament de difícil consulta, i, també, la fàcil adaptació a la curiositat de l'usuari del web, que pot interactuar-hi a pleret per construir el seu propi itinerari, tot obviant allò que no sigui del seu interès o repetint allò que hagi desvetllat la seva curiositat».

En l'actualitat, els ELP ofereixen tan sols dues propostes d'itineraris, una d'autor (Màrius Torres) i una altra de comarca (Lleida, encara en procés d'elaboració). La de MT, de fet, són tres: Lleida, Puig d'Olena i el Mas Blanc i Barcelona (les dues darreres estan en preparació). La de la Lleida de Màrius Torres, preparada íntegrament per Escudé i Prats, pot servir de paradigma per explicar en què consisteix el projecte. En primer lloc, un portal d'entrada contextualitza la ruta a l'usuari: en aquest cas, s'avisava de la singularitat de la ruta, ja que:

«a diferència d'altres escriptors, Màrius Torres no va crear un important univers literari on sovintegen els referents geogràfics i, quan aquests hi són, no descriuen o presenten uns indrets: més aviat es tracta d'elements del paisatge —[...]—, que serveixen per evocar persones (el pare, a “Molt lluny d'aquí”) o etapes de la seva vida (la infància, a “La Torre”). És per això que la ruta no pot seguir paraules del poeta lligades a llocs concrets sinó que parteix de la seva biografia per esdevenir un marc d'informació sobre aspectes de la vida cultural i cívica al llarg del segle XX i a l'inici del nou mil·lenni. Així, aquesta proposta de ruta permet gaudir de l'obra literària de Torres, al mateix temps que s'assisteix a la recuperació i dignificació del patrimoni històric i cívic».

Després d'aquest text de cortesia i presentació, l'usuari accedeix a l'índex de punts que s'han fixat per a l'itinerari i un mapa de Google amb la distribució geogràfica d'aquests llocs (fig. 2). En el cas de MT, l'itinerari, establert per Escudé i Prats, comença a la plaça de la Paeria i acaba a la Rambla d'Aragó, tot passant per 12 localitzacions més. L'usuari, d'altra banda, pot descarregar i imprimir un PDF que conté la informació essencial (els contextos i els textos de cada localització) per materialitzar la ruta *in situ*.

Cada localització té una pàgina dividida en tres parts: capçalera, cos i peu. La capçalera conté la informació relativa al punt (número, títol i adreça exacta), el cos mostra diverses fotografies actuals del lloc, mentre que al peu hi ha la informació més important sobre el lloc, classificada en diversos ítems: *Ruta, Context, Textos, Multimèdia, Àlbum i Enllaços* (fig. 3).

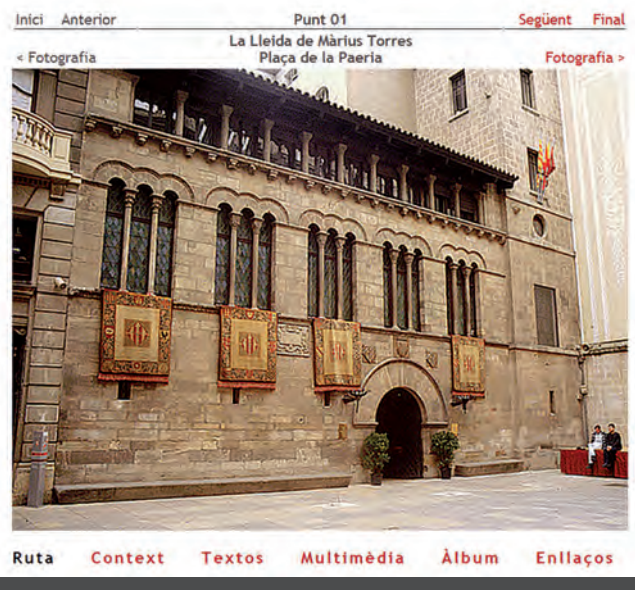

Fig. 3: Exemple de localització.

L'epígraf *Ruta* explica com arribar d'un punt a un altre de l'itinerari. El *Context* proporciona informació del moment històric en què va viure l'escriptor, amb especial atenció, lògicament, al paper que hi van jugar MT i la seva família. Els lectors més interessats poden trobar *Més informació* en la secció homònima d'aquest apartat. *Textos* conté les propostes, triades pels responsables de la ruta, de poemes, articles, narracions, etc., que tenen a veure amb la localització, i també una *Calaixera de textos* amb escrits suplementaris, del mateix MT o d'altres autors. *Multimèdia* aplega àudios i vídeos diversos, en general amb musicacions de textos de MT, però també amb documents de qualsevol altra índole (documentals històrics o divulgatius, per exemple). *L'Àlbum* reuneix fotografies de l'època de l'indret o relacionades amb el punt de la ruta. Finalment, un darrer apartat acull enllaços a webs amb informació complementària perquè l'usuari encuriolit pugui ampliar els seus coneixements i satisfer el seu interès.

FINAL AMB CRIDA

Pel que hem explicat fins aquí, el lector pot deduir que l'Espai Màrius Torres té una part quantitativament important, pel que fa al contingut, de *projecte*, perquè hi ha encara moltes coses a fer, molts buits per omplir, però també té una part qualitativament no gens menyspreable, quant a l'estructura, de *realitat*, per tal com els paradigmes de totes les seves línies d'actuació estan clarament dissenyats i assentats.

Des d'aquí, volem fer una crida als interessats que vulguin col·laborar-hi que es posin en contacte amb nosaltres (cmt@cmt.udl.cat) per mirar de tirar endavant un projecte no només útil sinó també necessari per a les terres de Ponent.

BIBLIOGRAFIA

Adobe TIFF Resources Web: <<http://partners.adobe.com/public/developer/tiff/index.html>> (consulta: 14 de febrer 2014).

CBUC 2010: *CBUC: Estàndards de digitalització: requeriments mínims* (actualitzat a octubre 2010), Barcelona, CBUC, 2010. En línia: <http://www.recercat.cat/bitstream/handle/2072/97495/1010EstandardsRequerimentsMinims_Public.pdf> (consulta: gener 2014).

PRATS 2002: Margarida Prats, «Història del llegat Màrius Torres» i «Altres arxius on es conserven documents de Màrius Torres», *Urc*, 20, p. 26–31 i 48–50.